

Notitie : Quickscan Flora en Fauna Benedictuslocatie te Rijswijk

Datum : 23 augustus 2017
Contactpersoon : De heer D. Ossewaarde (Rijswijk Wonen)
opdrachtgever
Projectnummer : 211x09089
Opgesteld door : Ineke Kroes

Er zijn plannen om op de locatie waar voorheen de RK Benedictuskerk in Rijswijk heeft gestaan, door middel van een inpassing een aantal woningen en parkeerplaatsen te realiseren. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Toetsing aan het onderdeel houtopstanden is in binnen dit stedelijke plan niet aan de orde.

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk signifiante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones met als doel natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen. Voor deze gebieden geldt een planologisch beschermingsregime. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken of waarden of als deze kunnen worden tegengegaan met mitigerende maatregelen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Stappenplan soortenbescherming

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 6 april 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en fauna vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

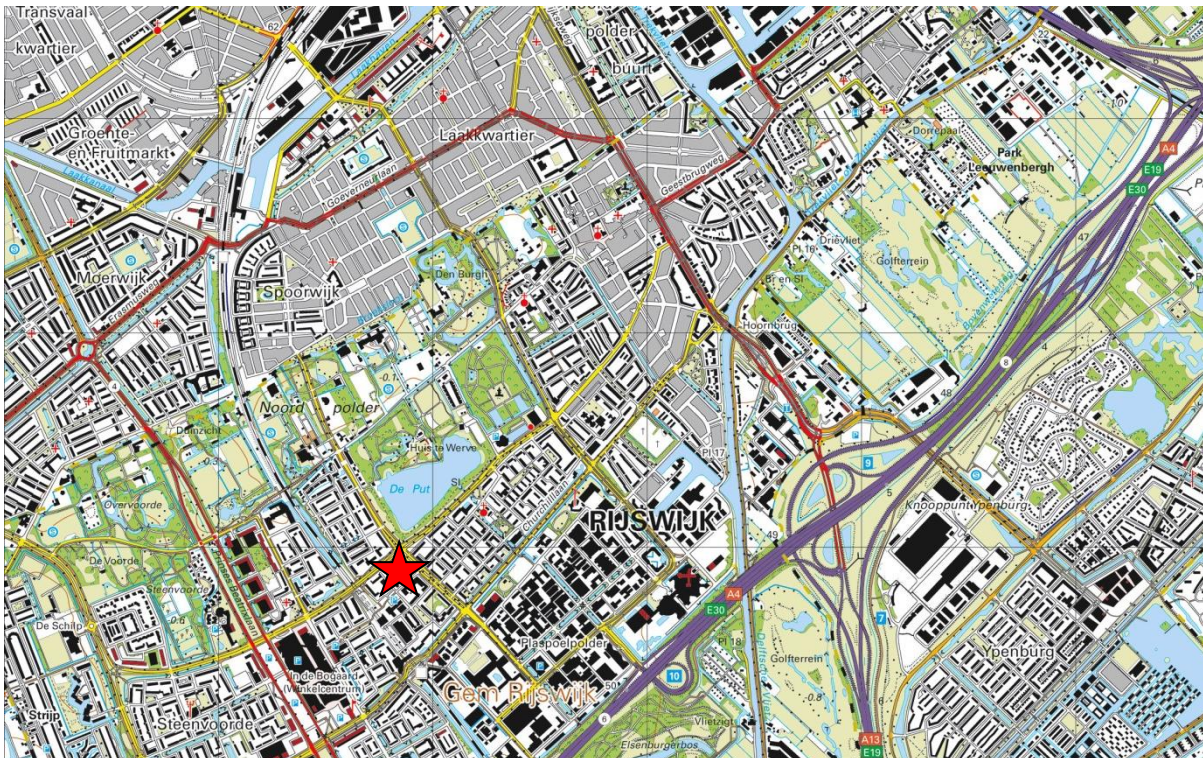
Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

De locatie van het plangebied betreft de Benedictuslocatie, aan de Generaal Spoorlaan in Rijswijk. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 81,814, Y= 450,903. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Topografische ligging plangebied. (rode ster)

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de Generaal Spoorlaan in Rijswijk. Het bestaat uit een braakliggend terrein met aan de randen opgaand groen en een paar bomen. Er staat een markante toren op het plangebied, de oorspronkelijke kerktoeren. Het plangebied ligt in een woonwijk, met aan de zuid en oostkant meerlaagse woningbouw. Ten noorden van het plangebied, achter de doorgaande weg (Generaal Spoorlaan) ligt een park met een grote vijver (de Put), omringd door hoge bomen. Ten westen van het plangebied is de RK-basisschool De Pyramide. De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 10) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving. In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

Figuur 2: Luchtfoto met begrenzing plangebied.

Figuur 3: Aanzicht plangebied vanaf de Huis te Landelaan

Figuur 4: Overzicht plangebied met zicht op de kerktoeren.

Figuur 5: Overzicht plangebied met op de achtergrond de RK-basisschool De Pyramide

Figuur 6: Noordoostelijk deel van het plangebied met enkele bomen en houtige beplanting

Figuur 7: Overzicht van het plangebied gezien vanaf de RK-basisschool De Pyramide. Foto genomen in noordoostelijke richting

Figuur 8: De strook houtige beplanting aan de noordoostkant van het plangebied.

Figuur 9: Het braakliggende terrein, met zeer weinig begroeiing.

Figuur 10: Aan de randen bloeit wat Klein hoefblad tussen de brandnetels.

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling van het plangebied betreft de realisatie van circa 100 sociale woningen voor met name ouderen, en een parkeerplaats. Hierbij zal de toren blijven staan en een markant onderdeel van de bebouwing gaan vormen. Hiervoor zal het braakliggend terrein bebouwd gaan worden. Er zullen wellicht struiken en gras- en kruidenvegetatie verdwijnen en misschien enkele bomen aan de noordoostkant van het plangebied. Figuur 11 laat de nieuwe situatie zien.

Figuur 11: Bouwtekening gewenste nieuwe situatie Het geheel zal een groen aanzicht krijgen door de beplanting en de bomen die op de parkeerplaats en rondom de woningen

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, het de Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen bevindt zich op 6,6 kilometer afstand van het plangebied. Gezien de afstand en de aard van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze Natura-2000 gebieden op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft verder geen rekening gehouden te worden met de Wet natuurbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten het Natuurnetwerk van Zuid-Holland. Aan de overzijde van de Generaal Spoorweg ligt wel een stukje Natuurnetwerk Zuid-Holland, te weten het park en de vijver De Put. Het plangebied wordt echter van dit natuurgebied gescheiden door een zeer drukke weg met vier rijstroken met tussenberm. Deze weg vormt voor veruit de meeste beschermde soorten een te grote barrière. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken aan het Natuurnetwerk aangetast. De planvorming heeft verder geen invloed op planologisch beschermde gebieden.

Toetsing soortbescherming

Vaatplanten

Uit de omgeving zijn de beschermde bokkenorchis en de schubvaren (Wnb-andere soorten) bekend. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde soorten planten aangetroffen op de muren van de toren en op het voornamelijk braakliggende plangebied zelf. Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit braakliggend terrein, met daar omheen ruderales kruiden en houtige beplanting en leent zich niet voor beschermde planten. Het voorkomen van beschermde vaatplanten is in zijn geheel op voorhand uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoort zoals huisspitsmuis (Wnb-andere soorten met provinciale vrijstelling). Van de zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten is alleen de eekhoorn (Wnb-andere soorten) uit de omgeving bekend. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen in de bomen op en rondom het plangebied. Er verdwijnen wellicht enkele bomen, er blijven echter in de directe omgeving voldoende bomen. Er verdwijnt geen essentieel leefgebied voor de eekhoorn. Negatieve effecten op zwaarder beschermde soorten grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten.

Effectbeoordeling

Voor de te verwachten beschermde soorten binnen het plangebied geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn hier echter geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis (Wnb-hrl). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Potentiële verblijfplaatsen in de vorm van spleten of holen in bomen zijn niet aangetroffen in de (eventueel) te kappen jonge bomen. De toren biedt geen invliegmogelijkheden voor vleermuizen. De toren blijft overigens staan, eventuele verblijfplaatsen worden niet aangetast. Het plangebied zelf maakt weinig of geen deel uit van het foerageergebied en/of vliegroutes voor vleermuizen gezien het slechts in geringe mate aanwezig zijn van geschikte (groen)elementen binnen het plangebied. Door de ingreep verdwijnt geen essentieel foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten op potentiële verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen uit de omgeving van het plangebied, als gevolg van de planvorming, zijn redelijkerwijze uit te sluiten.

Vogels

In de nabije omgeving (op 0-1 km afstand van het plangebied) zijn waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals gierzwaluw en huismus. Binnen het plangebied zijn voor deze soorten geen geschikte nestlocaties aangetroffen. In de bomen binnen en langs het plangebied zijn tevens geen jaarrond beschermde nesten van vogels als buizerd, sperwer en ransuil aanwezig. Het plangebied is verder niet of marginaal geschikt als foerageergebied voor dergelijke vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. De functionaliteit van de leefomgeving voor deze soorten komt niet in het geding als gevolg van de ontwikkeling. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn op voorhand uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn rond het plangebied enkele algemene vogels waargenomen waaronder merel en kauw. Het is niet uitgesloten dat broedvogels tot broeden komen in de bomen en de houtige beplanting aan de rand van het plangebied.

Effectenbeoordeling

Het is niet uitgesloten dat broedvogels tot broeden komen in de bomen en de houtige beplanting aan de rand van het plangebied. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de genoemde groenelementen, of door het verwijderen van deze groenelementen kan verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, en door voorafgaand aan de werkzaamheden te controleren of er broedende vogels aanwezig zijn, wordt de kans op negatieve effecten weggenomen. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels weggenomen.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is er geen oppervlaktewater aanwezig. Negatieve effecten voor vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën zijn op voorhand uitgesloten. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de alpenwatersalamander (Wnb-andere soorten). Het plangebied biedt echter geen geschikt leefgebied aan voor amfibieën, zoals de alpenwatersalamander, en eveneens niet voor reptielen vanwege de aanwezige ongeschikte biotoop. Hooguit is er een zwerfend exemplaar van een algemeen beschermde soorten zoals gewone pad (Wnb-andere soorten met provinciale vrijstelling) binnen het plangebied te verwachten. Negatieve effecten voor zwaardere beschermde amfibieën en reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Effectbeoordeling

Voor de te verwachten beschermde soorten amfibieën binnen het plangebied geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn hier echter geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Er zijn geen waarnemingen bekend uit de (nabije) omgeving van beschermde ongewervelde diersoorten zoals zeldzame soorten dagvlinders of libellen. Het plangebied vormt tevens geen geschikt leefgebied voor dergelijke soorten vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten en/of habitat. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uit te sluiten.

Conclusies gebiedsbescherming

Gezien de afstand tot en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. In de verdere planvorming hoeft hier dan ook geen rekening mee gehouden te worden. Het plangebied ligt daarnaast geheel buiten het Natuurnetwerk van Zuid-Holland. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. De planvorming heeft verder geen invloed op planologische beschermde gebieden.

Conclusies soortbescherming

Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, vissen, reptielen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten. Vervolgonderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen wordt niet noodzakelijk geacht. Evenmin is er sprake van een noodzaak tot het indienen van een onthefingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming ten aanzien van het (indirect) verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen. Voorafgaand en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden dient wel het bepaalde in de Wet natuurbescherming in acht te worden genomen:

- Langs de randen en rondom het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de bomen en overige houtige beplanting. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en houtige beplanting kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.
- De directe omgeving van het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoals gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten met vrijstelling Provincie Zuid-Holland). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.